

át létezőt említ, míg Vörös Istvánt idézve: „Két-két és fél generációval számolva... Hatvan évnek feltételezve a temető használatát” (p. 809.).

A kötet kemény és színes kötéstáblájú, nagyalakú, amelyen feltérési rajz és tárgyfotók láthatók. A belívben számos esztétikus és jól elhelyezett rajz- és képmelléklet, valamint táblázat és diagram található. A szegvári temető publikációját jelentő két kötet méltó folytatása és mellőzhetetlen kiegészítése az Avar Corpus, az Avar Corpus Füzetek, az Avarforschung és a Monumenta Avarorum Archaeologica sorozatoknak. Mindezek után jó szívvel ajánlom e Martin Opitz kiadványt minden archeometriával és avar kori régészettel foglalkozónak, továbbá az érdeklődő Olvasónak.

Ilon Gábor
régész

Beszámoló a 8. Balkáni Archeometriai Szimpóziumról •

A kétévente megrendezett Nemzetközi Archeometriai Szimpózium (International Symposium on Archaeometry, ISA) „kistestvére” a Balkáni Archeometriai Szimpózium (Balkan Symposium on Archaeometry, BSA). Az önálló balkáni archeometriai konferencia létjogosultságát a térség gazdag kulturális öröksége adja, amelynek természettudományi kutatása eltérő mértékű az egyes országokban. Az első BSA-t 2008-ban Ohridban, Észak-Macedóniában rendezték, az ezt követő konferenciák helyszíne Isztanbul (2010), Bukarest (2012), Neszebar (2014), Sinaia (2016), Ljubljana (2018) és Athén (2020, online konferencia, <https://bsa7.uniwa.gr/>) volt. A nyolcadik konferenciát 2022. október 3. és 6. között Szerbia fővárosában, Belgrádban rendezték.

A belgrádi konferenciát a “Vinča” Nukleáris Tudományok Intézete szervezte a Szerb Nemzeti Múzeummal közösen, fő szervezők Roman Balvanović és Milica Marić Stojanović voltak. A helyszín a Belgrádi Egyetem rektorátusának díszterme volt, amely az óvárosban, az egyik legszebb történelmi épületben, Miša Anastasijević egykori palotájában kapott helyet. A konferencia hibrid formában, személyes és online jelenléttel zajlott.

• doi: [10.55023/issn.1786-271X.2023-008](https://doi.org/10.55023/issn.1786-271X.2023-008)

A négynapos rendezvény családias jellegű, jó hangulatú összejövétel volt mintegy ötven fő résztvevővel, döntően a balkáni országokból (Szerbia, Horvátország, Bulgária, Románia, Szlovénia, Görögország) (1. ábra). Emellett Belgiumból, Ciprusról, Franciaországból, Magyarországról, Nagy-Britanniából, Oroszországból, Olaszországból, Örményországból, sőt Indiából is, összesen 15 országból érkeztek résztvevők.

A konferencia szekcióinak témái lefedték a tágabb értelemben vett archeometria számos területét: analitikai módszerek; kormeghatározás, izotópos elemzések, GIS alkalmazás; komputertudomány, képkalkotási technikák; pigmentek, habarcsok, talajok, üvegek, fémek, drágakövek, kőeszközök; kulturális örökség megőrzés és menedzsment. 31 előadás hangzott el, amiből öt meghívott előadás volt az első napon. Az utóbbiak témája a műtárgyak vizsgálatának legújabb módszerei (P. Vandenaabeele: makro-Raman térképezés, A. G. Karydas: görög antik műtárgyak makro-XRF elemterképezése), az adriai üvegkereskedelem a 3-10. századi albániai, itáliai, szerbiai és szlovéniai natúr szóda üvegek archeometriai adatbázisa alapján (E. Gliozzo), a Vinča kultúra metallurgiájának szintézise és a metallurgia eurázsiai fejlődésének új modellje (M. Radivojević) és a novgorodi orosz bizánci freskók legújabb vizsgálati eredményei (A. Giunlia-Mair).

A poszterszekcióban 10 posztert, továbbá két, archeometriai témájú, jelenleg futó nemzeti projektet mutattak be (ARCHAEOWILD – The Holocene History of Human-Wildlife Conflict and Coexistence: Archaeozoological, Archaeobotanical, Isotopic, Ancient DNA, Iconographic and Written Evidence from the Central Balkans; THE FLOW – Interactions-Transmission-Transformation: Long distance connections in Copper and Bronze Age of the Central Balkans).

Magyarországot egy szóbeli előadással képviseltük a konferencián, amelyet Mozsai Viktória (CSFK Földtani és Geokémiai Intézet) tartott népes szerzőgárda nevében „*Metalworking technologies in the 5th-century AD Carpathian Basin – changes in metal composition, manufacture, technology and decorating techniques*” címmel.

A konferencia második napját egésznapos kirándulás töltötte ki, amelyet részben az *Institute for Archaeo-Metallurgical Studies* (UCL, London) szponzorált. Háromórás buszút után érkezünk meg a Vaskapu-szoroshoz, ahol Lepenski Vir régészeti lelőhely múzeumát tekintettük meg (<http://www.lepenski-vir.rs/>). Lepenski Vir jelentős őskori lelőhely korai mezolitikus (9500–7500 BC), késő mezolitikus (6300–5900 BC) és korai neolitikus (5900–5500 BC) településnyomokkal. A lelőhelyet a vaskapui vízi erőmű építkezéséhez kapcsolódó, 1965 és 1970 között zajló leletmentő

ásatások hozták felszínre. Leghíresebb leletek a mezolitik, trapézhoz hasonló alaprajzú lakóépületek és szentélyek maradványai, temetkezőhelyek és monumentális kőszobrok. Lepenski Vir kiemelkedik a mezolitik korszak többi lelőhelye közül, az állandó és megtervezett település az első európai „városnak” tekinthető. A Vaskapu-szorosban mesterségesen kialakított tó elöntése előtt az épületek maradványait néhány száz méterrel nyugatabbra és 30 méterrel magasabbra költöztették, valamint fedett múzeumná alakították. A múzeum megtekintését követően kétórás dunai sétahajózáson vettünk részt.

A konferencia harmadik napján a belgrádi Szerb Nemzeti Múzeum őskori és antik régészeti kiállítását tekintettük meg (<http://www.narodnimuzej.rs/>).

A 8. BSA konferencia hivatalos honlapja: <https://bsa.vin.bg.ac.rs/>. Az absztraktok letölthetők

az alábbi webhelyről: <https://bsa.vin.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2022/10/Book-of-abstract-BSA8.pdf>. Az előadások anyagából készült cikkek az *Interdisciplinaria Archaeologica – Natural Sciences in Archaeology* (IANSa) folyóiratban jelennek meg (<https://www.iansa.eu/>).

A következő konferenciát (9th Balkan Symposium on Archaeometry) 2024-ben Horvátországban rendezik a Záradi (Zadari) Egyetem két tanszéke közös szervezésében. Öröndetes lenne, ha ezen minél több magyar kolléga részt tudna venni, és a (közel)jövőben Magyarország is lehetőséget kapna a konferencia Balkán + Kelet-Közép-Európa változatának a megrendezésére.

Bajnóczi Bernadett
CSFK Földtani és Geokémiai Intézet

1. ábra: Csoportkép a 8. Balkáni Archeometriai Szimpózium (BSA) résztvevőiről (fotó: Milica Marić Stojanović)